

К 792/Д 87

120000868564

Р И К И Б С Е Н

НАРОДЕН ВРАГ

пиеса в 5 действия

преведе от норвежки
СВЕТОСЛАВ КОЛЕВ

постановка
И Л И Я А Т А Н А С О В

сценография
В И О Л Е Т А Р А Д К О В А

музикално оформление
ХРИСТО СТОЕВ МИХАИЛ ШИШКОВ

VIII постановка на театъра
за сезона 1981 — 1982 година
премиера на 6 март от 19 часа
в операта

R 861

K 792/887

ТУК СЪМ ЗА ДА ПИТАМ, НЕ ДА ОТГОВАРЯМ!

МОЯТА ЗАДАЧА БЕ ИЗОБРАЗЯВАНЕТО НА ХО-
РАТА. Впрочем винаги става така, че читателят, ако изо-
бражението е горе-долу вярно, влага в него още своите чув-
ства и настроения. Приписват това качество на поета; но не,
съвсем не; всеки пресъздава творбата на поета по своему,
съгласно своята индивидуалност, украсява, завършва я. Тво-
рят не само писателите, но и читателите; те са сътрудници в
творчеството; и често читателят бива повече от самия поет...
МОЯТА ЗАДАЧА ВИНАГИ БЕ ДА ИЗДИГНА СТРАНА-
ТА И НАРОДА НА ПО-ВИСОКА СТЕПЕН НА РАЗВИТИЕ.

Х Е Н Р И К И Б С Е Н

Действащи лица

Д-р ТОМАС СТОКМАН, КОНСТАНТИН ДИМЧЕВ
лекар на лечебните бани заслужил артист

Госпожа СТОКМАН МАРИНА ПРАШАНОВА

ПЕТРА, тяхна дъщеря, учителка АЛБЕНА КАЗАКОВА

ЕИЛИФ, ИВАЙЛО ДИМИТРОВ*

техни синове на 13 и 10 г.
МОРТЕН, ПЛАМЕН ИВАНОВ*

ПЕТЕР СТОКМАН, ВАСИЛ ПОПИЛИЕВ
по-голям брат на доктора, народен артист
градоначалник, председател на
курортното управление и т. н.

Вдовицата на МОРТЕН ХИЛ, ЕЛЕНА СТЕФАНОВА
отгледала г-жа Стокман народна артистка
като своя дъщеря

ХОВСТАД, КОСЬО СТАНЕВ
редактор на в-к „Фолкебюдет“

БИЛИНГ, сътрудник на вестника НИКОЛАИ АНГЕЛОВ

ХОРСТЕР, капитан на кораб ТРАЙКО НАЧЕВ

АСЛАКСЕН, собственик на печатница МИНКО МИНКОВ
председател на дружеството на
собствениците

Участва и целият актьорски състав на театъра

Действието се развива в един крайбрежен град в Южна
Норвегия

Текста следи
РОЗА ЯЧЕВА

Представлението се води от
ЦЕНО ИВАНОВ

*Сътрудници

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

1200000868564

447849

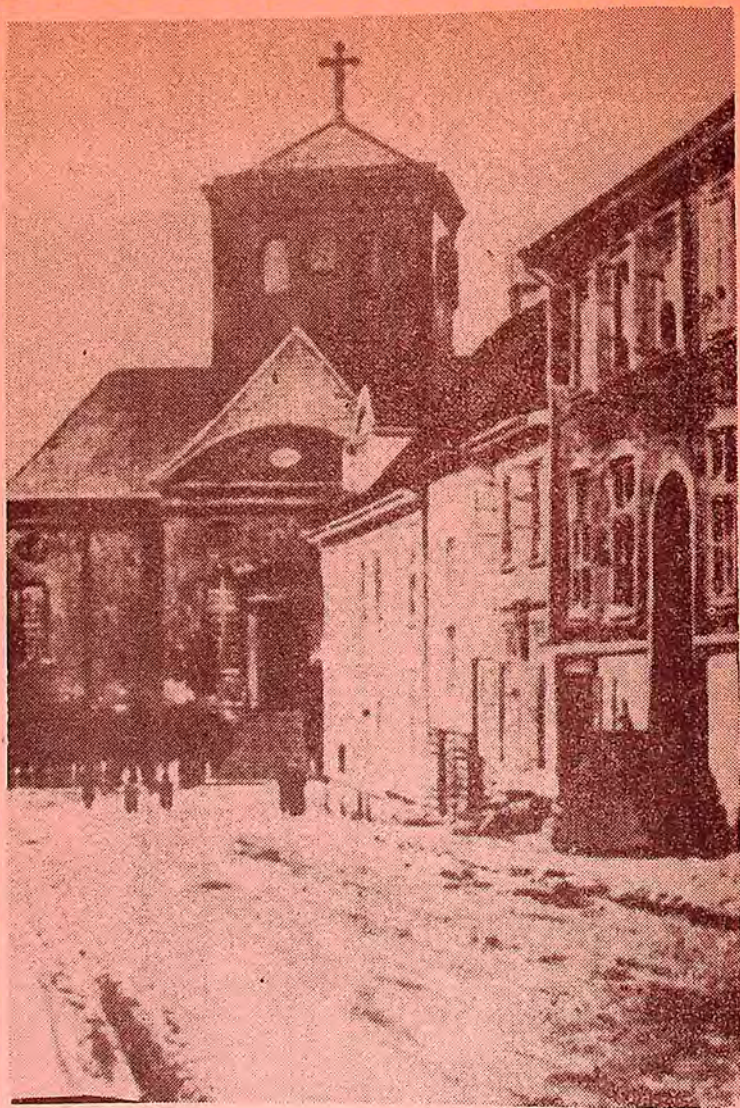

ХЕНРИК ИБСЕН

е роден през 1828 г. в малкия норвежки град Шьен, в семейството на богатия търговец Кнут Ибсен, който скоро след това се разорява. Детството и младостта на бъдещия писател преминали в обстановка на тежка нужда и лишения. Голяма роля за формирането на мирогледа му изиграли революционните събития през 1848 г., в резултат на които той написва ред стихотворения и драмата „Катилина“. През 1850 г. Ибсен пристига в столицата Кристиания (днес Осло), където взема горещо участие в общественния и политически живот на Норвегия, сближава се с буржоазната опозиция, но скоро се убеждава в безпринципността на буржоазните либерали.

Изгубил вяра в целесъобразността на политическата борба, Ибсен отдава всичките си сили на борбата за национална култура, за просвета, виждайки в тях най-действеното средство за изправяне на социалните пороци. От 1851 г. той е драматург и режисьор на първия национален Норвежки театър в Берген, а от 1857 до 1862 г. е ръководител на Норвежкия национален театър в Кристиания. През тези години окончателно се определя жизненото и творческото призвание на Ибсен — той става драматург, автор на пиеси с остри морални и психологически проблеми, които му създават световна слава на един от най-големите драматически писатели.

През 1864 г. Ибсен напуска Норвегия, разочарован от обществената действителност. Доброволното му изгнание продължава 27 години, без да прекъсва духовната му връзка с родината. През това време Ибсен достига максималната си творческа зрелост и създава най-значителните си произведения. В 1891 г. той се завръща в Норвегия и умира през 1906 г. в Осло.

Родната къща на Ибсен в Шиен

Д-р КРЪСТЬО КРЪСТЕВ

Из книгата „Етюди, критики, рецензии“

Срещу къщата, в която е роден Ибсен (1828 г. в града Шьен), стоят три големи здания: градският дом, затворът, лудницата и освен това позорният стълб на града. Това са първите му впечатления: и струва ни се, че в неговите драми, които най-често се движат в тая атмосфера и са пълни потресаващи картини и характери, съзираме тъмния силует на тия детски впечатления.

Ибсеновите творения са едно най-пряко отражение на неговите собствени съдбини — в по-голяма степен, отколкото туй обикновено бива. Той е от броя на ония писатели, които пишат с кръвта на сърцето си, на които се е паднал завидният жребий да изстрадват всичко, що пишат, и да пишат само онова, което са претраждали. Това са късове от историята на един богат, пребогат духовен живот и те действуват върху цялото ни същество, тъй потръсно, както действуват животът или творението на гения. Съдбата, най-верният помощник на нашите ламтения, не му е отнела ни страданията, ни преследванията, ни жестоките огорчения. Но заедно с „дарбата да страда“, която по негови собствени думи създава поета, той е възприел и друга една, която не всички борци и не всички революционни натури носят в гърдите си — ДАРБАТА ДА МРАЗИ. Ибсен не е поет на християнска кротост; неговите драми са ритници, както казва Пасарж в своята хубава книга за него, ритници, които той безжалостно и безцеремонно нанася на обществото.

„Тая Ибсенова драма, казва Пасарж в цитираната книга, има значението на една буря, която освежава въздуха. Тука вече не се касае... за радостите и страданията на една самотна душа; той ни издига на най-висшите висоти на човечеството — сякаш на някои от великите снежни планински колоси на Норвегия, над дима на долините и ни разкрива сребрилата верига от далнини. Със сигурни крачки ни води той нагоре. Този Стокман не е само политическа фигура, нито е пък абстракция на разума, нито, най-сетне, никакъв идеален човек, който живее в царството на своите сънища. Напреде ни е един човек със своите слабости и не достатъци, но човек с топло сърце, изпълнен с вяра, който

наистина лесно кипва, но има душа, чиста като снежните върхове. В известен смисъл той е едно дете с всички ентузиазъм и доверчивост на юношата“. — Ето какъв е героят на тая драма, човекът, комуто се пада жребият да се сблъска със световните сили и който понеже на своя страна няма нищо друго освен безсилна правда и истина, а против себе си — всесилната обществена лъжа и всичките ония интереси, които тя крепи, пада, победен, унищожен, в „общественото мнение“, макар и вътрешно, пред своята съвест и висшата правда да остава победител и носител на истинския прогрес и обществено щастие.

АЛЕКСАНДЪР АНИКСТ

Из книгата „Бернард Шоу о драме и театре“

Драматургията на Ибсен имала огромно революционно значение затова че разрушавала мнимите „идеали“ на буржоазията, враждебни на човечността. В това отношение Ибсен е реалист, художник, изобразяващ отношенията, които съществуват между хората в действителност. Но той е също идеалист, в смисъл, че пиесите му утвърждават новите идеали, повече съответстващи на човешката природа.

Интересът към Ибсен и моралната проблематика на неговите пиеси не е бил продиктуван само от личните му вкусове. Около Ибсен са се водили битки с голямо обществено значение. Основоположниците на научния комунизъм са виждали у Ибсен свой съюзник в борбата против лицемерието на буржоазното общество. Ще напомним в частност известното писмо на Ф. Енгелс до П. Ернст, датирано от 5 юни 1890 г. В него Ф. Енгелс говори за социалните корени на Ибсеновото творчество. Той смята неговите произведения за прогресивно явление в литературата. Възразявайки срещу тенденцията на П. Ернст да принизи значението на Ибсен, като го обявява за представител на норвежкото еснафство в литературата, Ф. Енгелс пише: „... през последните двадесет години Норвегия преживя такъв подем в областта на литературата, с какъвто не може да се похвали за този период нито една страна, освен Русия. Еснафи, или не, такива хора творят много повече, отколкото други и налагат своя печат също върху литературата на останалите народи...“.

Шоу смятал Ибсен едва ли не за социалист. Това, естествено, е преувеличено. Хуманистът Ибсен не е стигнал до признание на социализма, макар че цял живот се е борил против пороците на буржоазното общество. Но Шоу разглежда пиесите на Ибсен като се стреми да подведе читателя към мисълта, че Ибсен е споделял принципите на социализма. По този повод справедливо бе забелязано, че „Шоу излага какво би мислил Ибсен, ако той беше Бърнард Шоу“.

Обаче ако Шоу се стреми произволно да представи Ибсен като социалист по убеждения, той не греши, като говори за онова истински революционно значение, което обективно имала драматургията на норвежкия писател. За Шоу Ибсен винаги си остава пример на честен художник, който руши измамните идеали на обществото, потънало в еснафство.

Кой не твърди, че неговата цел е истината? Шоу обаче знае, че има една проста закономерност. Писателите, които оголват язвите и слабостите на обществото, неизменно предизвикват яростта на онези, които искат да съхранят илюзията, че даден обществен организъм е здрав. Протестът на Шоу се отлива във формулата, станала закон на цялото негово драматургическо творчество: „Театърът не може да доставя удоволствие. Той нарушава своето значение, ако не ви изкара въвн от себе си“.

БОРИС ЗИНГЕРМАН

Из книгата „Очерки истории драмы 20 век“

Междинното положение на Ибсен — на синора на две исторически епохи и две театрални системи — се открива за нас не толкова според придвижването му от неговите ранни романтични пиеси към по-късните, но и чрез противречието между жизнената атмосфера в пиесите му и начина, по който действуват неговите герои, между средата, оценена и показана вече по новому, в нейните неотмени диктаторски права, и стремленията на героите, придържащи се отчасти към традиционните представи за правата и възможностите на свободната, самостоятелно действаща личност. На тях им предстои да се убедят, върху собствената си съдба, че тези права на личността са отнети, че тези възможности се прекъсват.

У Ибсен средата поставя своите изисквания достатъчно решително, но героите, отстояващи своята самостоятелност, не признават нейните пълномощия и не отвръщат на нейните призови. През време на цялото действие на тях им се подават знаци, сочещи кои пътища са забранени, а кои — открити, ала те не се оправят с тези знаци или ги пренебрегват. Средата ги обгражда плътно, но те още не са враснали в нея, единното битуване с нея още не е задължително за тях, те са противопоставени на средата и се издигат над нея. Средата у Ибсен се проявява като битов делничност, — и като политическа реалност. Героите страдат от материални несгоди, от своите домашни, — и от своите политически противници, от своето началство. В драматургията на Ибсен битовите и обществено-политическите мотиви още не са разчленени.

Житейската среда е представена у Ибсен необикновено материално и веществено, с конкретността на нотариален опис. Средата е обрисувана преди всичко чрез вещите, обкръжаващи героя. За да постъпи според своето желание, героят трябва отначало да преодолее инерцията на обкръжаващите го вещи. Дори само за това той трябва да употреби много усилия. На принципа на енергията и волята, традиционен за европейската драма, у Ибсен противостои жалкото материално начало, което сковава поривите на героите както ледът — бързото течение на реката.

Драматическите персонажи на Ибсен — както персонажите при Сезан — отчасти сами са овеществени, обременени са с предмети, всяка крачка им се удава трудно, изисква усилия. Натискът на делничността се свежда в край на сметка тук до натиск на вещите, светът на делничността — това е неподвижният свят на вещите, струпан плътно. Имаме пред вид дори не буржоазното изобилие — героите на Ибсен обикновено живеят скромно, помнят своята бедна младост. Но всеки предмет придобива в техните очи важно, едва ли не ритуално значение. Материалният свят, който гнети и приспива персонажите, е поставен в причинна връзка с човека, между тях са установени най-точни отношения и те не допускат място за съмнения и недомълвки.

Държавните, политическите сили действуват при Ибсен в една посока с еснафщината, и целта им е една: да лишат човека от свобода, да го обуздаят — да му внушат ум и разум. Както винаги при Ибсен, домогванията на средата (този път тя се отнася към героя от висотата на цялата

си официалност) се формулират много точно, без каквито и да са заобикалки и недомлъвки. В общественно-политическата сфера личната свобода се оказва също толкова трудно достижима, колкото и в частния живот — средата обкръжава героя от всички страни и предявява изискванията си ултимативно, при все че наоколо има демокрация, всички се кълнат в името на народа и от името на народа безчинствуват, душат човека. Ето защо, за да попречат на Стокман да каже истината, го обявяват за „народен враг“.

Г Л Е Д И Щ А

Д-р КР. КРЪСТЕВ: — Д-р Стокман не е поетична фигура, не е никакъв отшелник, който живее в царството на сънищата си. Човек с всичките си слабости и недостатъци, но с топло сърце и изпълнен с вяра, с душа чиста като снежни върхове, непоправим оптимист. . . Поставен лице с лице срещу световните язви, д-р Стокман гледа на всичко това и не може да го разбере и повярва.

Г. ПЛЕХАНОВ: Д-р Стокман е човек, който е решил да издои козел. Честен, гневен порив — да, но с какъв резултат? Да превърнеш в развалина всички стари ценности, без да предложиш нито една нова? . . . Затова докторът остава самотен върху пустош, където няма на кого да се опре

Д-Р КР. КРЪСТЕВ: На неканените (а такива са всички) обществени добротворци, ръководени от някакъв дълбок социален инстинкт, дори в ущърб на личното си щастие, често е присъща тая безпомощност. . . Всяка стъпка напред има нужда от една жертва, от своя д-р Стокман. Великите мъченици — ето двигателите на обществения живот.

Л. ПИРАНДЕЛО: Дарбата да страдаш те възвисява до поет! А след Шекспир безспорно Ибсен е най-великият.

Б. БРЕХТ: Аз не мисля, че тези традиционни драматургични форми вече имат някакъв смисъл. Тяхното значение е чисто историческо: да осветлят начина, по който миналата епоха е възприемала човешките отношения. Творбите на Ибсен. . . продължават да бъдат исторически моменти, но те вече не вълнуват никого.

М. БИЛИНГТЪН: А хората все още се тълпят да гледат тези пиеси! Дали за да се уверят отново в несъвършенството им? Или може би откриват в тях нещо от значение за себе си? Темите на Ибсен са все още живи: конфликтът между стремежа към истината и склонността на човека да пази илюзиите си, между желанието за пълна изява на индивида и интересите на мнозинството и т. н.

А. П. ЧЕХОВ* (някак си недоверчиво и с усмивка). Слушайте, Ибсен не познава живота. В живота не става така Житейска пошлост не му достига, ето какво-

Е. ПОЛЯКОВА: Напротив, за разлика от героите на Чехов, д-р Стокман е човек, който вече е направил своя избор и затова никога не се усеща излишен. Изправен в защита на истината и справедливостта, той става герой на времето си, защото времето се нуждае не от онези, които се укриват от живота или застават над ежедневната реалност, а от такива, които в същата тази ежедневна реалност действуват и се борят.

А. ЛУНАЧАРСКИ: Позволете, в името на какво? . . . Ибсен решително не вижда никакви обществени сили, които биха могли да поддържат носителя на правдата. Трябва ли д-р Стокман да мълчи? Не, той трябва да говори. Може ли той да се надява на победа? Не, тя е невъзможна понастоящем. Тогава какво да се прави? Да изпълниш своя дълг и да останеш сам. . . но нима това е мъдър съвет? Не, това по-скоро е резултат на отчаяние. . . Винаги, когато обречените в своето социално съществуване дребни буржоа са изпадали в отчаяние, те са намирали у Ибсен своето поетическо оправдание — възвишено и в самата си мъглявост величествено преобразование на собственото си безсилие и нещо съдбоносно и вълнуващо.

Т. ДРАЙВЪР: Много хора не харесват тези пиеси и малцина могат да кажат, че ги обичат. Не за обич и харесване трябва да говорим спрямо Ибсен — онова, което той си е извоювал от Времето, се нарича РЕСПЕКТ. . . Той ни е принудил да държим сметка за него с благородството на делото си, с величието и размаха си, с автентичното си чувство за дълг. . . Повече от всеки друг той заслужава да бъде наречен „БАЩА НА НОВА МОРАЛНОСТ“.

* — Според спомените на К. С. Станиславски

Е. СУРКОВ: Ако днес ние разбираме доста по-отчетливо несъстоятелността, а понякога и претенциозността на опитите на Ибсен да подари на света скрижалите на един нов етически завет, то главното в неговите пиеси за нас си остава все пак стремежът му да буди и да задава въпроси да изисква и да подлага на съмнение, безпоощадно изтласквайки своите герои на самия край на пропастта.

М. БИЛИНГТЪН: Впрочем, именно диалектичното богатство на Ибсен е причина за неослабващото му въздействие. Независимо каква позиция защитава, той може да обоснове и противоположното становище, затова опитите да бъде обвързан с една определена тема винаги са били малко смешни. Той се изплъзва от всякакви определения и категории. Защото се опитва да достигне до истината, представяйки както доводи, така и контрадоводи. Тази негова живеност и днес ни озадачава, пленява и затова — стимулира

Т. ДРАЙВЪР: Отличителен белег на най-великите е, че не пасват добре в потока на времето, непосредствено след себе си. В замяна на това, те хвърлят дълга и лесно различима сянка. Днес ние изглежда все още сме прекалено близко до Ибсен, за да осъзнаем приноса му за историята. Всичко което знаем е: когато погледнем назад, трудно можем да се правим, че не го забелязваме, а когато погледнем напред — отново очакваме да се натъкнем на него.

В А С И Л Е Н В А С Е В

Творчеството на Ибсен и русенската сцена

Пиесите на знаменития норвежки драматург Хенрик Ибсен достигат до вниманието на русенските зрители още в края на миналия век. Според един по-късен спомен на бележитата наша актриса Роза Попова, тя сама е превела и поставила „НОРА“, като я представила за първи път през лятото на 1897 г. в Русе. В подкрепа на този спомен и като достоверен отзвук на това впечатляващо събитие се появява повестта „Нора“, която Иван Вазов написва като не посредствена реплика към видения спектакъл.

За жалост все още не можем да открием кои са тези „любители-младежи от Русе“, които първи подготвят пиесата „ЕДИН НАРОДЕН ПРЕДАТЕЛ“ (според тогавашния превод на заглавието) и я представят на 25 октомври 1897 г. в салона на хотел „Централ“. Затова пък знаем със сигурност, че първата премиера на „ПРИЗРАЦИ“ в България се е състояла пак в Русе, в горния салон на „Доходното здание“, представена от гостуващата трупа на Матей Икономов, наречена „Съвремен театър“. В състава на трупата по това време са Маня Икономова (Фру Алвинг), Матей Икономов (Освалд), Кина Герджикова, Петър К. Стойчев Стоян Бъчваров и др. В друго свое гостуване, през сезона 1905—1906 г., „Съвремен театър“ ще покаже „РОСМЕРС ХОЛМ“.

Русенският градски театър представя на свой ред „ПРИЗРАЦИ“, премиера на 3 декември 1909 г. с участието на Невянка Филаретова — Фру Алвинг, Живко Оджаков — Освалд, Александър Робертович — Пастор Мандерс, Тодор Обрешков — Енгstrand, Йорданка Оджакова — Регина Преминал през следващия сезон под ръководството на Роза Попова, Русенският театър отново играе „НОРА“, но само в турнето си из страната. Има сведения и за „ПРИЗРАЦИ“, която се играе с промени в състава. Също „ПРИЗРАЦИ“ е игран от артисти на Софийския народен театър на 13 юли 1920 г. в Доходното здание.

Следващата Ибсенова пиеса, която ще се появи на русенската сцена, това е „ПЕР ГИНТ“, поставена от Кръстьо Сарафов и в негово изпълнение на заглавната роля като бенефис, художник Владимир Лисенко, с участието на оркестър под диригентството на маестро Д. Хараламбиев. Преводът на пиесата е направен от Гео Милев, в ролята на Солвейг — Теодорина Стойчева, Анитра — Елена Чехова, играят още Боянка Донева, Рина Пенчева, Георги Попов, Петър Димитров, Иван Куманов, Елена Хранова, Пантелей Хранов и др. Премиерата се състои на 21 февруари 1924 г.

През сезона 1928—29 г. под режисурата на директора Стоян Бъчваров (по-късно народен артист) бива поставена отново пиесата „НАРОДЕН ВРАГ“, която Бъчваров е имал възможност да види в Московския художествен театър 20 г. по-рано в забележителната постановка и изпълнение на К. С. Станиславски. Днес ние разполагаме с екземпляр от превода на В. Миролюбов (всеядоним на д-р Кръстьо Кръстев) върху който личат режисьорските съкращения и бележки

на Бъчваров, за да ни убедят в неговия силен патос срещу печалната буржоазна действителност, която гнети тогавашния обществен живот. Премиерата се състояла на 8 декември 1928 г. в разгара на сезона. Художник е Страхил Мачев. В ролите: Стоян Бъчваров — д-р Стокман, Николина Бъчварова — Фру Стокман, Драгомир Бочаров — Петер Стокман, Тодор Обрешков — Аслаксен, Идеал Петров — Мортен Кйил, Стефан Кортенски — Хорстер и др.

И следващата постановка на Ибсенова творба в Русе е пак „ВРАГ НА НАРОДА“ (според новия превод), с режисьор Николай Фол. В ролята на д-р Стокман гастролтира артистът от Народния театър в София Аспарух Темелков.

Голямото събитие в културния живот на града е премиерата отново на „НОРА“, състояла се на 8 и 9 февруари 1941 г. Режисьор е тогавашният директор Тачо Танев, а художник Георги Каракашев. В ролята на Нора русенските зрители горещо аплодират младата актриса Цветана Николова, значителни са и постиженията на Тачо Танев — Хелмер, Любен Желязков — д-р Ранк.

Отново „НОРА“ е първата постановка на Ибсенова творба след революционните промени на Девети септември. На 4 февруари 1958 г. се състои премиерата, подготвена от гост-режисьора Людмил Гочев с художник Цанко Войнов. Ролите се изпълняват от Иван Пожарски — Хелмер, Радка Василева — Нора, Михаил Михайлов — д-р Ранк.

„ПРИЗРАЦИ“ се появява през сезона 1958—59 г. под режисурата на младия абсолвент от ВИТИЗ Павел Павлов с художник Жак Авдала. В ролята на Фру Алвинг играе Цветана Николова, Освалд е Николай Бинев.

През сезона 1976—77 г. се появи за първи път на нашата сцена друга пиеса на Ибсен — „ДИВАТА ПАТИЦА“, поставена от гост-режисьорката засл. арт. Стефка Прохаскова, художник Цанко Войнов. Спектакълът предизвика голям и заслужен интерес у публиката. Любопитно е, че голяма част от тогавашните изпълнители сега виждаме и в новата постановка на „НАРОДЕН ВРАГ“ — засл. арт. Константин Димчев, Марина Прашанова, Минко Минков, Трайко Начев, Николай Ангелов, Албена Казакова.

Изобщо Хенрик Ибсен е автор, който плътено присъствува в репертоарните програми на Русенския театър, неговата крупна творба „Народен враг“ е най-често поставяна — ето вече за пети път.

Художествен ръководител и директор
народният артист **ВАСИЛ ПОПИЛИЕВ**

Главен режисьор
СЛАВИ ШКАРОВ

Завеждащ литературното бюро
ВАСИЛЕН ВАСЕВ — театровед

Режисьорска колегия
ИЛИЯ АТАНАСОВ
ДУШКО ДОБРЕВ

Главен художник
ЦАНКО ВОЙНОВ

Художник — проектант
ВИОЛЕТА РАДКОВА

Художник по рекламата
ДИМИТЪР ГИЛЕВ

Технически сътрудници

завеждащ постановъчната част — Петър Гузелски, художник-изпълнители — Христо Луканов и Иван Памуков, ръководител „Организация и реклама“ — Анастасия Маринкева, ръководители на художествено осветление — Георги Харалампиев и Димитър Ников, завеждащ звуково оформление — Цвятко Ячев, театър-майстори Кънчо Начев и Минчо Рачев, тапицерско ателие — Йордан Петров, завеждащ театрален реквизит — Васил Сапунджиев, шивашко ателие — Мария Бурова и Маньо Манев, железарско ателие — Георги Петков, дърводелско ателие — Ангел Ганев, грим и перуки — Гинка Ангелова и Бисерка Стефанова, завеждащи театрален гардероб — Христина Балинова и Мария Луканова.